

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 27/2005
15.4.2005

Asia: Korvausvaatimus

Korvausvaatimus

Kansanterveyslaitos on veloitettava maksamaan X:lle valtion virkamieslain 9 §:n vastaisen menettelyn johdosta 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Vaatimuksen perusteet

X on työskennellyt Kansanterveyslaitoksessa tutkimusapulaisena seuraavasti:

26.2.1998-31.12.1998	työsopimussuhde
1.1.1999-3.7.2000	virkasuhde (3 eri nimitystä)
4.7.2000- 16.9.2000	työsopimussuhde
4.1.2001-31.1.2002	työsopimussuhde (6 eri nimitystä)
1.2.2002-29.2.2004	virkasuhde (10 eri nimitystä)

X:n palvelussuhde Kansanterveyslaitokseen on päätynyt 29.2.2004.

X:n palvelussuhde päättyi 16.9.2000, koska vakinainen viranhaltija palasi työhön mutta X aloitti työskentelynsä kansanterveyslaitoksen palveluksessa uudelleen 4.1.2001. Hän työskenteli tuolloin vakinaisessa työsuhhteessa sairaalassa, mutta palasi Kansanterveyslaitokselle, koska koki tehtävät siellä mielekkäiksi.

X:lle ilmoitettiin, että töitä riittäisi jatkossakin. Palvelussuhde alkoi työsopimussuhteena ja jatkui virkasuhteena aina muutaman kuukauden kerrallaan. X toimi vakinaisen viranhaltijan sijaisena. Viranhaltija oli toistuvasti

sairauslomalla, mutta hänelle on myönnetty virkavapautta opintojen vuoksi ajalle 1.9.2003-30.5.2005. Viranhaltija ei sairauden vuoksi enää palanne työhön. Marraskuussa 2003 yksikön johtaja katsoi, ettei ole es-tettä X:n nimittämiseksi virkasuhteeseen vakinaisen viranhaltijan virkava-pauden ajaksi. X lupautui myös kouluttautumaan voidakseen saada toi-sen laitoksessa täyttämättä olevista kahdesta virasta. X joutui kuitenkin työssä saadun vamman takia jäämään sairauslomalle ajaksi 1.12.2003-31.3.2004. Sairauslomansa aikana X sai nimittämiskirjan vain 29.2.2004 saakka eikä 31.5.2005 saakka kuten oli ollut puhetta. Kansanterveyslai-tos on perusteettomasti nimittänyt X:n virkasuhteeseen yhtäjaksoisesti peräkkäin usealla eri nimityksellä.

Vastine:

Kansanterveyslaitos on antanut vastineen, jonka mukaan X:n määräai-kaisten työ- ja virkasuhteitten lähes katkeamaton ketju aiheutuu A:n sai-raudesta tai muusta syystä aiheutuneesta virkavapaudesta. X on koko ajan ollut tietoinen palvelussuhteensa määräaikaisuuden perusteesta. Koe-eläinyksikössä on jatkuvasti normaalia enemmän määräaikaisia poissaoloja, joten yksikössä on pitkään ollut usean henkilön muodostama sijaisten reservi, jossa palvelussuhteet ovat vastaavalla tavalla ketjuuntu-neet ja jossa sijaisuuden hoitamistapaa on aina erikseen harkittu. Asioi-den käytännön hoitamisesta on vaikeuttanut myös se, että todistukset vaki-naisen virkamiehen poissaolon syistä saapuvat myöhässä mutta töitä on kuitenkin jouduttu päivittäin järjestelemään. Muun muassa tästä syystä vakinaisten työntekijöiden poissaolot ja sijaisten palkkaamisajankohdat eivät käytännössä välttämättä vastaa toisiaan. X:n palvelussuhteiden pe-rusteena on koko ajan ollut sairausloma tai muu sijaisuus. Määräaikaisen palvelussuhteen takarajan ylitse ulottuva sairausloma ei yksin edellytä palvelussuhteen jatkamista sairausloman johdosta.

Vastaselitys:

X on antanut vastaselityksen.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikai-nen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta.

Virkamieslain 9 §:n 2 momentin mukaan virkaan voidaan nimittää määrä-ajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy sitä vaatii.

Virat, joihin on aina nimitettävä määräajaksi, säädetään asetuksella.

Virkamieslain 56:§:n mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä

enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvauksen määrää maksettavaksi virkamieslautakunta.

Oikeudellinen arvio

X on ajalla 26.2.-31.12.1998 ja 4.7.2000-31.1.2002 ollut työsopimussuhteessa Kansanterveyslaitokseen. Nämä nimitykset eivät voi olla virkamieslain nojalla määrättävän korvauksen perusteina. Myöskään virkasuhde 1.1.1999-3.7.2000 ei voi enää tässä hakemuksessa olla korvauksen määräämisen perusteena, koska X:n palvelussuhde Kansanterveyslaitokseen on katkennut 16.9.2000 ja alkanut uudelleen 4.1.2001.

X on nimitetty Kansanterveyslaitoksen tutkimusapulaisen määräaikaiseen virkasuhteeseen ajalla 1.2.2002-29.2.2004 yhtäjaksoisesti yhteensä 10 eri nimityksellä. Kaikissa nimityksissä määräaikaisuuden perusteena on ollut A:n virkavapauksista johtuva sijaisuus. Kansanterveyslaitoksella on siten ollut määräaikaisille nimityksille 9 §:n 1 momentin mukainen peruste.

X:n peräkkäiset määräaikaiset nimitykset ajalla 1.2.2002-29.2.2004 ovat olleet pituudeltaan yhdestä neljään kuukautta kerrallaan. A:n viimeisin virkavapaus on myönnetty 1.10.2003 ajalle 1.9.2003-31.5.2005. X:n määräaikaiset nimitykset on tehty ajalle 1.-30.9.2003, 1.10.-21.12.2003 ja 1.1 - 28.2.2004. Kansanterveyslaitos ei ole vastineessaan esittänyt selvitystä siitä, mistä syystä määräaikaiset nimitykset on tehty lyhyiksi ajoiksi kerrallaan.

X on ollut sairauslomalla mitä ilmeisimmin työtehtävistä johtuvan vaivan takia ajalla 1.12.2003-31.3.2004. X:n palvelussuhde Kansanterveyslaitokseen on päätynyt hänen sairauslomansa aikana. Kansanterveyslaitos ei ole väittänyt, että työtehtävät, joita X oli hoitanut, olisivat loppuneet. Muutakaan perustetta, joilla X olisi tullut nimittää sijaisuuden perusteella määräaikaisiin virkasuhteisiin usealla peräkkäisellä nimityksellä tai syytä siihen, että viimeisin nimitys on annettu lakkaamaan X:n työperäisen sairauden johdosta saaman sairausloman aikana, ei ole esitetty.

Virkamieslautakunnan käsityksen mukaan X on nimitetty ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin lyhyeksi ajaksi määräaikaisiin sijaisuudesta johtuviin virkasuhteisiin. X:llä on näissä oloissa oikeus hakemaansa korvaukseen.

Päätös

Kansanterveyslaitos määrätään maksamaan X:lle kahdeksan (8) kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 9 § ja 56 §

Muutoksenhaku

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Ulla-Maarit Heljasvuo

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Kulla, Paanetoja, M. Nieminen, Komulainen ja Sipiläinen, sekä vähemmistön jäsenet Äijälä ja A. Nieminen, sekä varajäsen Kuusama

Vähemmistön äänestyslausuma liitteenä.

Eri mieltä olleiden jäsenten Äijälän, Kuusaman ja A. Niemisen lausuma:

X:n kaikkien määräaikaisten palvelussuhteiden perusteena on ollut sijaisuus. Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi, jos perusteena on sijaisuus. Hallituksen esityksessä valtion virkamieslaiksi (291/1993) 9 §:n 1 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että määräaikaisen virkasuhteen käyttö tilanteissa, joissa nykyisin nimitetään virkaan viransijainen, lisää virastojen mahdollisuuksia henkilöstöhallinnon joustavaan hoitamiseen. Sijaisen tehtävät ja palkkaus voivat poiketa sen henkilön tehtävistä ja palkkauksesta, jonka virkavapauden ajaksi virkamies on nimetty.

Valtion virkamieslaissa ei edellytetä, että viranomaisen olisi nimitettävä vakinaisen virkamiehen virkavapauden ajaksi sijainen tai, jos sijainen nimitetään, että ajanjakson olisi oltava sama kuin vakinaisen virkamiehen virkavapausjakson. Virkamieslain 9 §:n 1 momentin nojalla viranomaisella on oikeus järjestellä tehtäviä parhaimmaksi ja tarkoituksenmukaisimmaksi katsomallaan tavalla. Viranomaisella on vastuu siitä, että sen tehtävät hoidetaan asianmukaisesti riippumatta henkilöstön sairauslomista tai muista vastaavista seikoista. Lisäksi on otettava huomioon toimintaan varattujen määrärahojen riittävyys. Jos virastossa on samanaikaisesti monta sairauslomaa ja monta sijaisuutta, joudutaan uusia sijaisuuksia määriteltäessä ottamaan huomioon esimerkiksi sijaisten pätevyys tehtävään.

Eduskunnan hallintovaliokunta käsitellyt virkamieslain 56 §:ssä säädetyn ”ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin” -ilmaisun merkitystä vuonna 1997, kun hallitus oli antanut eduskunnalle esityksen laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 201/1996). Esityksessä ehdotettiin muun muassa virkamieslain 56 §:n muuttamista siten, että siitä poistetaan maininta nimittämisestä määräajaksi ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin. Hallintovaliokunnan käsityksen mukaan niin sanottuun ketjuttamiseen liittyvän osan poistaminen korvauspykälästä ei muuta sen oikeudellista sisältöä. Hallituksen esityksessä poistettavaksi ehdotetun sanamuodon merkitys on valiokunnan arvon mukaan lähinnä informatiivinen. Valiokunta totesi, että korvauksen saamisen edellytyksenä tulisi olemaan muutoksen hyväksymisen jälkeenkin kaikissa tilanteissa se, etteivät määräajaksi nimittämisen edellytykset täyty. Valiokunnan mietinnön mukaan edellytysten on luonnollisesti täytyttävä jokaisen nimityksen kohdalla. Valiokunta totesi vielä selvyuden vuoksi, ettei ketjutustilanteessa nykyisinkään määräaikaisten virkasuhteiden lukumäärä vaikuta niiden laillisuuteen (HaVM 6/1997).

Edellä mainituilla perusteilla toteamme, että X:n kaikkien nimitysten perusteena on kiistatta ollut sijaisuus. Sillä, että X on nimitetty sijaisuuden perusteella monta kertaa peräkkäin virkasuhteeseen, ei ole merkitystä määräajaksi nimittämisen laillisuutta arvioitaessa. Kansanterveyslaitoksella ei ole ollut velvollisuutta nimittää X:ää samaksi ajaksi, jonka vakinainen virkamies on ollut virkavapaana. Kansanterveyslaitoksen esittämä määräaikaisuuden peruste on virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukainen eikä lain nojalla voida edellyttää muita perusteita.

Hylkäämme korvausvaatimuksen.